

22130185

SLOVAK A: LITERATURE – HIGHER LEVEL – PAPER 1
SLOVAQUE A : LITTÉRATURE – NIVEAU SUPÉRIEUR – ÉPREUVE 1
ESLOVACO A: LITERATURA – NIVEL SUPERIOR – PRUEBA 1

Wednesday 8 May 2013 (morning)
Mercredi 8 mai 2013 (matin)
Miércoles 8 de mayo de 2013 (mañana)

2 hours / 2 heures / 2 horas

INSTRUCTIONS TO CANDIDATES

- Do not open this examination paper until instructed to do so.
- Write a literary commentary on one passage only.
- The maximum mark for this examination paper is *[20 marks]*.

INSTRUCTIONS DESTINÉES AUX CANDIDATS

- N'ouvrez pas cette épreuve avant d'y être autorisé(e).
- Rédigez un commentaire littéraire sur un seul des passages.
- Le nombre maximum de points pour cette épreuve d'examen est *[20 points]*.

INSTRUCCIONES PARA LOS ALUMNOS

- No abra esta prueba hasta que se lo autoricen.
- Escriba un comentario literario sobre un solo pasaje.
- La puntuación máxima para esta prueba de examen es *[20 puntos]*.

Napište komentár o **jednom** z nasledujúcich textov:

1.

Tank v koncertnej sieni
(Úryvok)

Po štyroch mesiacoch virtuálnych konfrontácií a súbojov Fedor vyzdvihol Ester v práci, tak ako sa dohodli.

Nezavadil o ňu jediným skúmavým pohľadom. Žiadala ho síce vopred, aby si ju nevšímal, pretože ak si ju začne od hlavy po päty premeriavať, privedie ju do rozpakov, no až tak to nemusel preháňať. Tváril sa ako Belmondo v tom filme o unudenom milionárovi.

Ester ho nasmerovala do útulnej kaviarne, ktorá mala navodiť intímnu atmosféru. Popíjala suché červené, on čaj. Kým jej vysvetľoval, prečo má byť muž tvrdý a necitlivý, a prečo sa neriadi citmi, nenápadne si ho obzerala.

„Občas sa poruší chemická rovnováha tela a výsledkom sú emócie, ktoré nemajú racionálne opodstatnenie. Skús si predstaviť tank v koncertnej sieni, zhruba k tomu sa dá prirovnať moje správanie, je to súčasť ceny za dosiahnutie cieľa.“

Príliš ťažká metafora pre Ester, ktorá sa práve zaoberala jeho výzorom. Naozaj by bol celom príťažlivý, keby sa netváril tak otrávene, pripustila Ester.

„Muž by mal byť tvrdý, heh...“ Ester urobila významnú odmlku, ale Fedorova tvár ostala vážna, nepochopil, nevadí, „ale citlivý,“ doplnila. „Jasné, že nie nejaký mäkkýš, ale nepotrebujem mať doma násilníka, ktorý ma bude len tak z roztopaše denne otľkať.“

„Nevravím, že som násilník,“ spresnil Fedor.

„Nie? Takže sa nemám tešiť na znásilnenie? Hihi,“ zasmiala sa Ester. Víno jej už udieralo do hlavy. Fedor sa ani len neusmial. Bože, on je fakt ako vytesaný zo skaly, ktovie, či aj tam dole, asi ťažko, keď je taký suchár, rozmýšľala Ester a spomenula si na Silviu a jej ponosy.

„Citlivý prístup je kontraproduktívny, spôsobí viac škody ako úžitku,“ pokračoval vo svojej línii, akoby prepočul jej primitívnu poznámku. „Všetko niečo stíja a cenu treba minimalizovať, najlepšie je obetovať práve ten citlivý prístup,“ povedal a zapálil si cigaru. Ponúkol aj Ester.

„Vďaka, ale cigary nefajčím...“ povedala Ester s výraznou dávkou dvojzmyslu. Každý muž by sa takejto príležitosti chytil a začal by vtipkovať na tému, ktorú muži milujú, či v kaviarni, či v posteli. Ale Fedor nie je každý, zabudla Ester, okrem toho mu očividne chýba zmysel pre humor. Začínala mať dojem, že skončí ako Silvia.

„Collateral damage,“ dodal ešte na vysvetlenie a Ester prikyvovala, akože rozumie, nech si nemyslí, že je hlúpa (až doma si vygúglila, že sú to postranné škody).

„Za svojím cieľom musíš ísť aj cez mŕtvolky, dosiahnutie cieľa sa nikdy nezaobíde bez obetí,“ počúvala Fedora jedným uchom dnu, druhým von. „Ublížiť môžeš len slabým, ktorí aj tak v rámci evolúcie vypadávajú z hry,“ dokončil prednášku a konečne si všimol, že tam sedí aj Ester a že nie je za Katedrou, ale v kaviarni. Pán profesor jej venoval krátky bezvýznamný pohľad. Cítila sa ako študentka na skúške.

„Takže ja som z hry ešte nevypadla?“ opýtala sa, aby dala najavo, že je v obraze.

Fedor si namiesto odpovede znechutene odhryzol z pizze.

Možno sme predsa mali ísť do tej reštaurácie, pomyslela si Ester, mňa si aj tak nevšíma, takže kašľať na neóny, a dobré jedlo by mu zdvihlo náladu. Ona mala od nervozity stiahnutý žalúdok, tak len popíjala a viac-menej počúvala Fedora.

40 „Dobro a zlo neexistuje, to si vymysleli slabosi, aby ospravedlnili vlastnú neschopnosť,“ povedal a vybral z pizze feferónku. Labužnícky si ju vložil do úst.

„Takže vrah podľa teba nekoná zlo?!“

„Aj vrah má na konanie svoje dôvody, ktoré považuje za správne. Čo je pre teba zlé, pre druhého je dobré a naopak.“ Ďalšia feferónka zmizla v jeho ústach.

Ester Anasvah, *Tank v koncertnej sieni* (2012)

2.

BABIE LETO

Chcel som ti vyznať zatajenú lásku,
ale všetky moje slová toho dňa
osiveli
jak tvoje čierne vlasy.

5 Keď sme šli ráno spolu na prechádzku,
slza sa lisa na ihličí rias,
či zimomravá rosa na čepeli?

Bolo v tom zrazu toľko clivej krásy,
že sa ti zachvel dávnou túžbou hlas:
10 Čo bude s nami?

Ako plieni čas!

Hľa, porezal sa spustnutý náš les
a z tisícich rán prudko krváca.
Divoké husi v zmätku odlietajú,
15 kričia a kričia na ratu,
Sľaby sa náhle chceli vrátiť k máju,
hoci len tušia, čo ty dávno vieš:
nie, nielo návratu.
A keď tie rany krvou zabroneli,
20 sklavené prsty našich babích liet
zavíňajú ich v nežný turban biely;
zubaté slnko v letku usmieva sa
jak milosrdné sestry pri posteli,
na ktorej blúzni v krutej horúčke
25 posledná moja láska.

A slová, ktoré náhle osiveli,
Bezmocné ako v prudkom daždi vážka,
mlčia a mlčia
pri tej rozlúčke.

Pavol Horov, *Babie leto* (1966)